

Sygn. akt I Ca 236/13

POSTANOWIENIE

Dnia 10 czerwca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Tarnowie – Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSO Wiesław Zachara (spr)

Sędziowie: SSO Edward Panek

SSO Mariusz Sadecki

po rozpoznaniu w dniu 10 czerwca 2013 roku w Tarnowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku Skarbu Państwa - Starosty Powiatowego w D.

o odłączenie ze Spisu I gm. kat. B. działki nr (...) i założenie dla nich księgi wieczystej oraz wpis prawa własności na rzecz Skarbu Państwa Starosty D.

na skutek apelacji wnioskodawcy od postanowienia Sądu Rejonowego w Tarnowie XV Zamiejscowego Wydziału Ksiąg Wieczystych w Dąbrowie Tarnowskiej z dnia 8 maja 2013 r., sygn. akt DZKW/TR1D/00002562/13

postanawia:

oddalić apelację.

Sygn . akt I Ca 236/13

UZASADNIENIE

Postanowienia Sądu Okręgowego w Tarnowie z dnia 10 czerwca 2013 r. Sygn. akt I Ca 236/13.

Starosta D. działając na rzecz Skarbu Państwa złożył wniosek o odłączenie ze Spisu I gm.kat. B. działek nr (...) położonych w D. i założenie dla nich nowej księgi wieczystej i ujawnienie, jako właściciela w/w nieruchomości Skarbu Państwa.

Do wniosku dołączył wypis z rejestru gruntów, trzy wyrysy z mapy ewidencyjnej, wypis z wykazu synchronizacyjnego oraz zaświadczenie z treści, których wynika, iż Skarb Państwa nabył z mocy prawa prawo własności pgr. (...) gm.kat. B., objętej Spisem I Dobro Publiczne, która weszła w skład działek nr (...) w rozumieniu art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 20 marca 1950 r. o terenowych organach jednolitej władzy państwowej.

Postanowieniem z dnia 8 maja 2013 r. Sąd Rejonowy w Tarnowie XV Zamiejscowy Wydział Ksiąg Wieczystych z siedzibą w Dąbrowie Tarnowskiej powyższy wniosek oddalił w całości.

W uzasadnieniu tego postanowienia Sąd Rejonowy podkreślił, że zgodnie z treścią art. 626⁽⁸⁾ § 2 k.p.c. rozpoznając wniosek o wpis Sąd bada jedynie treść i formę wniosku, dołączonych do wniosku dokumentów oraz treść księgi wieczystej. Przy rozpoznawaniu przedmiotowego wniosku szczególnego omówienia wymagało zaświadczenie Starosty D. załączonego do wniosku. W treści tego zaświadczenia stwierdzono, iż Skarb Państwa nabył z mocy prawa własność p.gr.(...)gm. Kat. B. na podstawie art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 20 marca 1950 r. o terenowych organach jednolitej władzy państwowej. Jak wskazał Sąd powołany przepis brzmi następująco: „Majątek dotychczasowych związków samorządu terytorialnego z mocy prawa staje się majątkiem Państwa” a na gruncie powyższego przepisu ukształtowała

się taka praktyka, iż właściwie umocowany przedstawiciel Skarbu Państwa składał oświadczenie, iż określone w zaświadczeniu nieruchomości nabył Skarb Państwa. Warunkiem skuteczności takiego oświadczenia było wykazanie, iż nieruchomości te w 1950 roku stanowiły majątek związków samorządu terytorialnego. Nabycie przez Skarb Państwa własności określonej nieruchomości mogło nastąpić tylko wtedy, gdy określone mienie w roku 1950 stanowiło własność związków samorządu terytorialnego. Jeżeli powyższa okoliczność nie została wykazana brak jest podstaw do przyjęcia, iż Skarb Państwa nabył własność określonych we wniosku i zaświadczeniu nieruchomości. Tak właśnie jest w rozpoznawanej sprawie. Nieruchomości ujawnione w spisie I gm. kat.B. stanowiły dobro publiczne.

Podkreślił Sąd, iż z uwagi na przedstawiony wpływ czasu od wejścia w życie powołanej ustawy oraz fakt, iż aktualnie wiele podmiotów jest uprawnionych do nabywania mienia, które dawniej stanowiło dobro publiczne w każdym przypadku należy dokładnie ustalić czy wykazane są przesłanki nabycia własności przez wnioskodawcę. Nie można przyjmować zasady, że wszystko co było dobrem publicznym jest obecnie własnością Skarbu Państwa reprezentowanego przez Starostę. Tymczasem, że dołączony do wniosku wypis z rejestru gruntów nie wskazuje jednoznacznie na Skarb Państwa jako właściciela działek objętych wnioskiem.

Ponadto, przepis art. 217 § 2 kpa upoważnia organ administracji do wydania zaświadczenia, jeżeli:

- 1) urzędowego potwierdzenia określonych faktów lub stanu prawnego wymaga przepis prawa, albo
- 2) osoba ubiegająca się o zaświadczenie ma interes prawny w urzędowym potwierdzeniu określonych faktów lub stanu prawnego.

Jeżeli chodzi o możliwość wydania zaświadczenia w sytuacji opisanej w pkt 2 to istnieje możliwość potwierdzenia określonych faktów lub stanu prawnego, ale tylko na podstawie dokumentów znajdujących się w posiadaniu organu. Z zaświadczenia wynika pośrednio, że przedmiotowa parcela gruntowa objęta Spisem I gm. kat. B. stanowiła mienie związku samorządu terytorialnego w rozumieniu art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 20 marca 1950r. o terenowych organach jednolitej władzy państwowej (Dz.U. Nr 14, poz.130). Jednakże z zaświadczenia tego nie wynika na podstawie jakich dokumentów Starostwo Powiatowe ustaliło, że działki nr (...) położone w D. w dniu wejścia w życie ustawy były własnością związku samorządu terytorialnego. Wnioskodawca tymczasem z uwagi na sformalizowany charakter postępowania wieczystoksięgowego i ustrojową rolę ksiąg wieczystych mającą gwarantować pewność i bezpieczeństwo obrotu nieruchomościami, powinien wykazać swoje prawa do nieruchomości, a przede wszystkim udowodnić, iż w dniu wejścia w życie powołanej ustawy przedmiotowe działki stanowiły własność związku samorządu terytorialnego.

Z przedłożonych do wniosku dokumentów, a w szczególności z zaświadczenia wystawionego przez Starostę D. z dnia 10 kwietnia 2013r. nie wynika, iż związek samorządu terytorialnego był właścicielem nieruchomości składającej się z parceli gruntowej (...)a następnie z działek nr (...) położonych w D. w chwili wejścia w życie ustawy. Zaznaczył, że ustawodawca w art. 32 ust. 1 i 2 powołanej ustawy posłużył się zwrotem „związki samorządu terytorialnego”, który nie jest tożsamy z pojęciem jednostka samorządu terytorialnego, gdyż były to dwa odrębne i niezależne od siebie podmioty. Natomiast art. 75 ust. 1 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 23 kwietnia 1935r. (Dz. U. Nr 30, poz. 227) przewidywał funkcjonowanie samorządu wojewódzkiego, powiatowego i gminnego, które stanowiły jednostki samorządu terytorialnego. Te natomiast zgodnie z treścią ust. 3 i 4 powołanego wyżej przepisu mogły być łączone w związki dla wykonania zadań szczególnych, a ustawa może takim związkom nadawać osobowość publiczno – prawną. W związku, z czym związki samorządowe mogły być podmiotem prawa własności nieruchomości i to niezależnie od jednostek samorządu terytorialnego. Tak więc obowiązkiem wnioskodawcy było wykazanie, że nieruchomość objęta wnioskiem była własnością związku samorządu terytorialnego, a nie jednostki samorządu terytorialnego, albowiem tylko nieruchomości tych pierwszych na podstawie art. 32 ust. 2 powołanej na wstępie ustawy stawały się z mocy prawa własnością Skarbu Państwa. Nabycie prawa własności w trybie powołanej ustawy ma charakter pochodny. Dlatego konieczne jest dokładne wykazanie jaki związek samorządu terytorialnego był właścicielem określonej nieruchomości w dniu 13 kwietnia 1950 roku. (Dzień wejścia ustawy w życie.)

Skoro więc Sąd oddala wniosek o wpis, jeżeli brak jest podstaw, albo istnieją przeszkody do jego dokonania (art. 626⁹ kpc) to należało postanowić jak na wstępie

Postanowienie powyższe wnioskodawca zaskarżył apelacją w całości . Zarzucił mu naruszenie art. 626⁸ § 2 k.p.c. polegające na przekroczeniu granic kognicji sądu w postępowaniu wieczystoksięgowym poprzez badanie podstaw do wydania zaświadczenia z dnia 10 kwietnia 2013 r. o nabyciu własności przez Skarb Państwa . W uzasadnieniu skargi wnioskodawca podnosił, że bezpodstawne jest kwestionowanie przez Sąd I instancji zaświadczeń Starosty D. . Wskazał również, iż przepisy art. 217 - 220 k.p.a. regulujące problematykę wydawania zaświadczeń nie wymagają aby zaświadczenie zawierało w swej treści uzasadnienie faktyczne oraz prawne . Zaświadczenie potwierdza jedynie istnienie określonego stanu w oparciu o posiadane dane . Ponadto zaświadczenie jest dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 kpa i korzysta domniemania prawdziwości.

Dlatego też zdaniem apelującego bezzasadne jest kwestionowanie przez Sąd formy stwierdzenia własności Skarbu Państwa i dlatego wnosił o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania .

Sąd Okręgowy rozważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy jest nieuzasadniona.

Postępowanie o wpis do księgi wieczystej jest szczególnym postępowaniem sądowym o charakterze rejestrowym, którego celem jest ujawnienie stanu prawnego nieruchomości w księdze wieczystej , ze względu na bezpieczeństwo obrotu prawnego. Księgi wieczyste stanowią, więc urzędowy rejestr praw rzeczowych na nieruchomości i zgodnie z art. 626⁸ § 1 i 2 k.p.c. każdy wpis dokonywany jest do nich jedynie na wniosek i w jego granicach, a rozpoznając wniosek o wpis, Sąd bada jedynie treść i formę wniosku, dołączonych do wniosku dokumentów oraz treść księgi wieczystej. Tymi samymi granicami rozpoznania sprawy związany jest również Sąd II instancji przy rozpoznawaniu apelacji od wpisu (zob. postanowienie SN z dnia 27 kwietnia 2001 r., III CKN 354/00, OSNC 2001, nr 12, poz. 183) . Najogólniej rzecz biorąc oznacza to, że Sąd dokonuje żądanego wpisu jeśli znajduje on potwierdzenie w załączonych do wniosku dokumentach a jeżeli nie , to go odmawia.

W świetle powyższego ograniczenia Sąd I instancji prawidłowo uznał, że przedstawione dokumenty nie dawały podstaw do dokonania żądanego wpisu.

W szczególności należy tu podkreślić , że wbrew zarzutom apelacji Sąd orzekający w sprawie do oceny zaświadczenia potwierdzającej przejście prawa własności na rzecz Skarbu Państwa nieruchomości z mocy art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 20 marca 1950 r. o terenowych organach jednolitej władzy państwowej (Dz. U. Nr 14, poz. 130) . Możliwość wydawania takiego szczególnego rodzaju dokumentów urzędowych nie zmienia to jednak zasady, że w postępowaniu wieczystoksięgowym Skarb Państwa powinien wykazać swoje następstwo prawne po poprzednim właścicielu . Jak słusznie zauważył Sąd Rejonowy , ze względu na podnoszony tytuł tego prawa kognicja Sądu sprowadzała się do ustalenia czy w chwili wejścia w życie ustawy z dnia 20 marca 1950 r. o terenowych organach jednolitej władzy państwowej (Dz. U. Nr 14, poz. 130) nieruchomość objęta wnioskiem stanowiła własność związku samorządu terytorialnego. Oczywiście też dokumentem wystarczającym do tego mogło być zaświadczenie wydane w trybie przepisu art. 217 § 2 k.p.a. ale trzeba się także zgodzić ze Sądem Rejonowym , iż te przedłożone przy wniosku nie spełniają takiego warunku. Z dostępnych Sądowi dokumentów wynika , że nieruchomość ujawniona w spisie I gm. kat. B. stanowiła dobro publiczne. Z tą treścią rozmija się natomiast treść przedłożonego zaświadczenia, które stwierdza jedynie, że Skarb Państwa nabył z mocy prawa prawo własności parceli objętej wnioskiem . Zawiera ono tylko pewną formę kwalifikacji prawnej, że przedmiotowe dobro publiczne stało się własnością Państwa . Tymczasem wpis do księgi wieczystej może nastąpić na podstawie dokumentu przyjmującego formę wystawionego przez właściwy organ na podstawie art. 217 k.p.a. zaświadczenia stwierdzającego zaistnienie faktów świadczących o spełnieniu się warunków nabycia przez Państwo własności danego gruntu. Wtedy to zaświadczenie choć nie jest decyzją administracyjną, ma zaś

moc dowodową dostatecznie wykazującą takie prawo w postępowaniu wieczystoksięgowym . Ono bowiem dostarcza dopiero Sądowi powszechnemu przedmiot oceny stanowiący podstawę do wpisu .

Przedłożone zaświadczenie nie potwierdza natomiast , że nieruchomość stanowiła mienie związku samorządu terytorialnego w rozumieniu artykułu 32 ust.2 ustawy z 20 marca 1950 r. o terenowych organach jednolitej władzy państwowej. W szczególności nie przytacza nazwy takiego związku , dokumentów z których to wynika a rezultacie nie świadczy o podnoszonej we wniosku zmianie właściciela . Słusznie zatem uznał Sąd Rejonowy nie może być ono uznane za dokument uzasadniający dokonanie żądanego wpisu.

W rezultacie tego trafnie zastosował art. 626⁸ k.p.c.,

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.